

Idag

---

1. **Sampling**
2. **Diskreta system och dess egenskaper**
3. **Impulssvår**

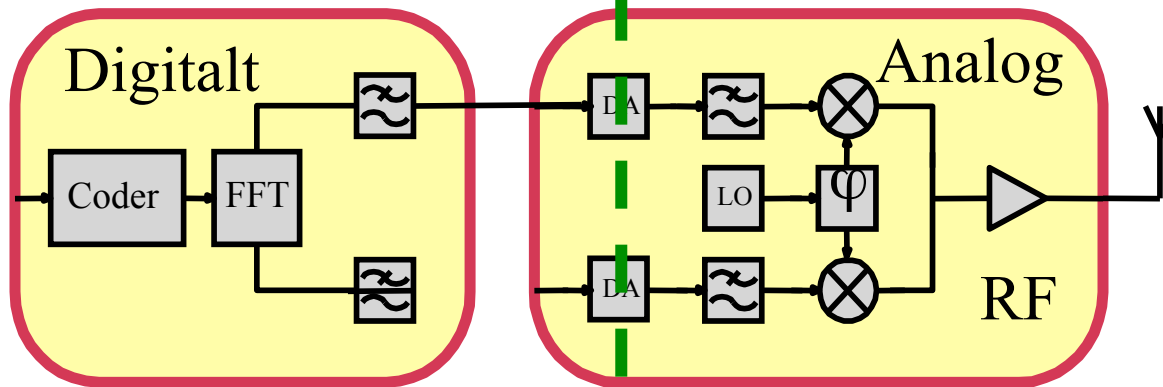

Sampling

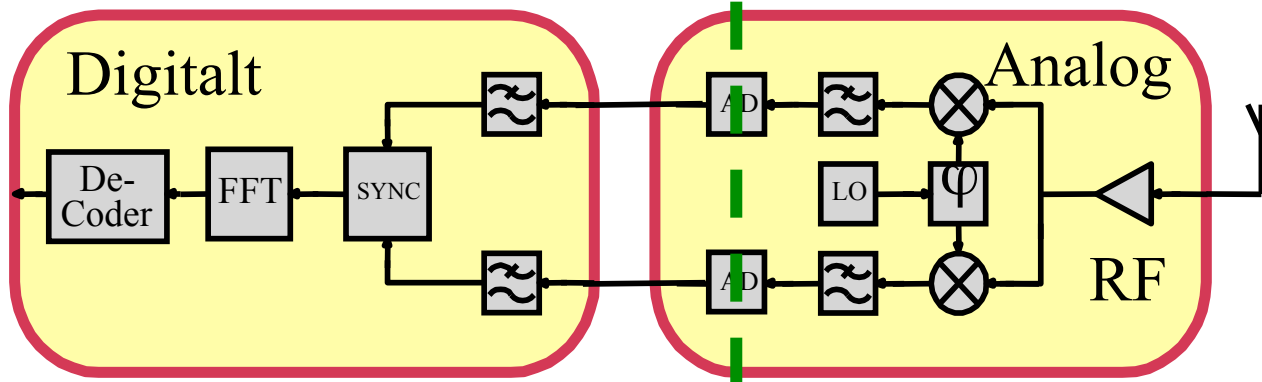
AD/DA konversion i Radio

Gränssnitt Analogt/Digitalt

Radiosändare

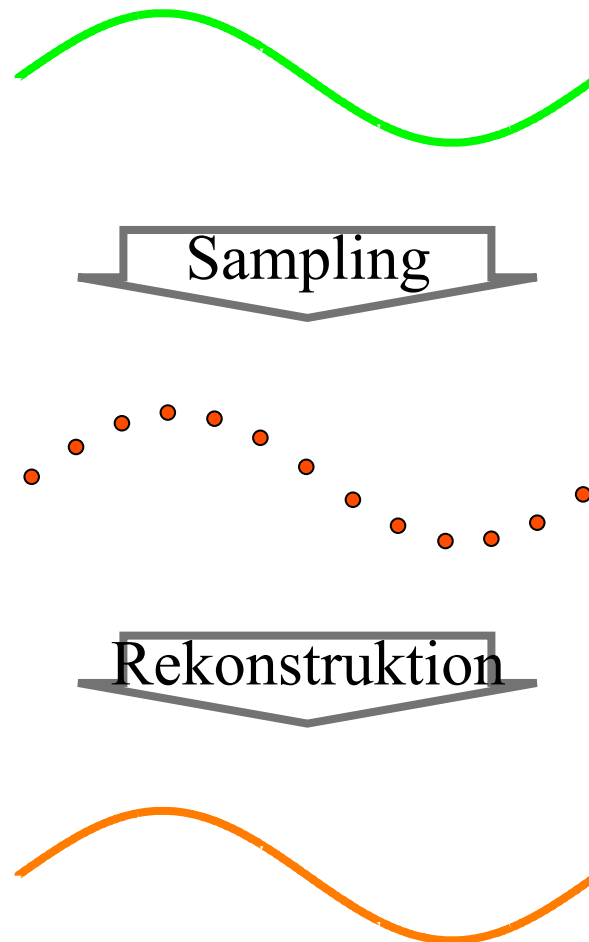
Radiomottagare

Trenden idag är att flytta Analog/Digital gränsnittet så nära antennen som möjligt.

Mål med Samplingen

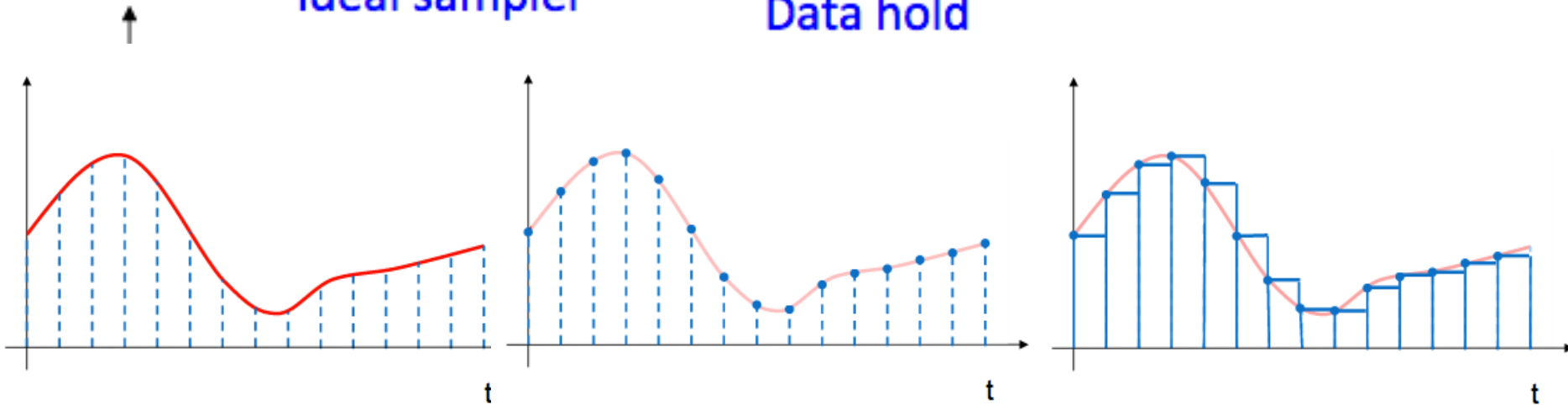
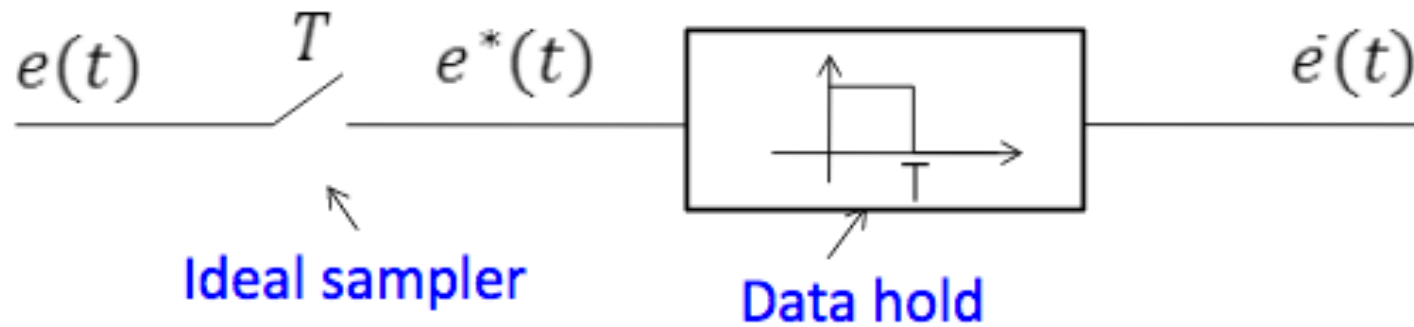

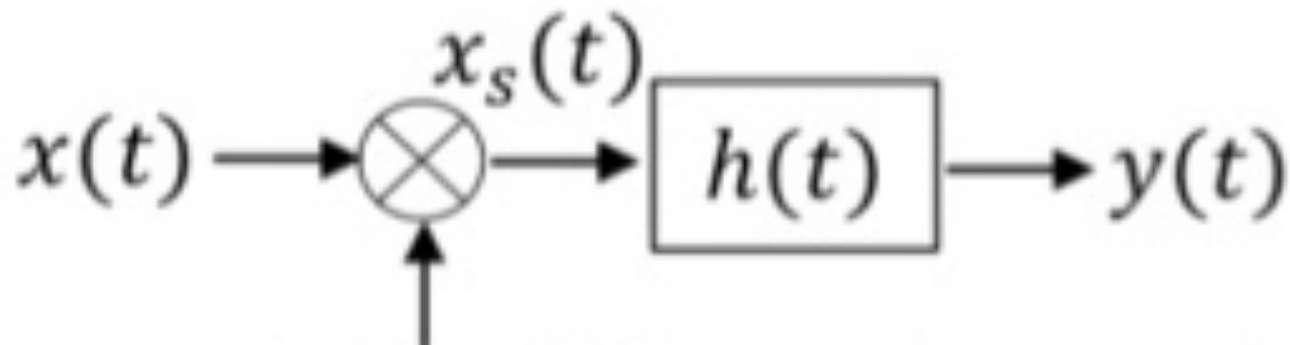
En korrekt samplad signal kan rekonstrueras exakt, dvs ingen information förloras i processen

A/D konversion: sampling

Samplermodel

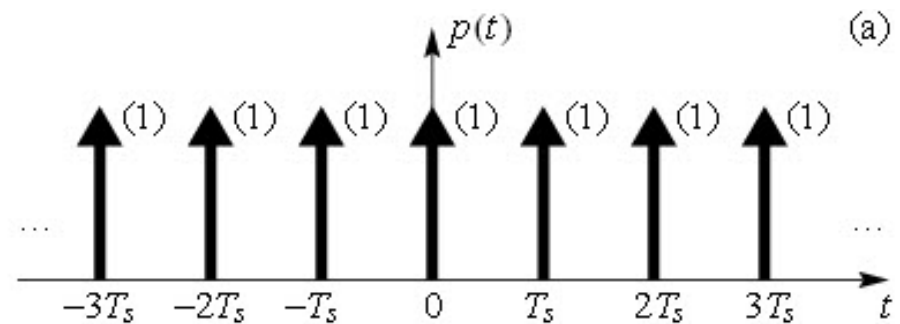
Ideel sampler

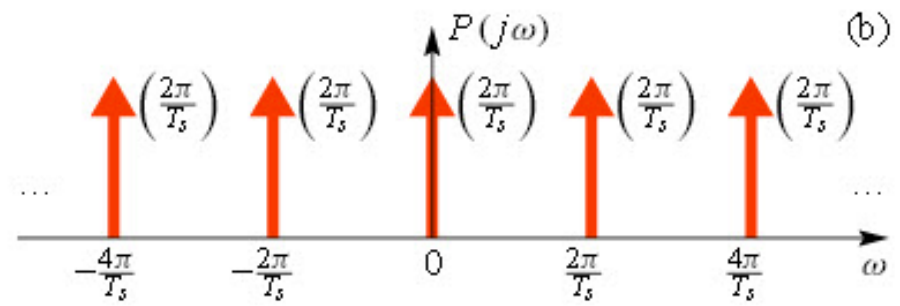
$$p[n] = \sum_{k=-\infty}^{\infty} \delta(t - nT_s)$$

Impulståg

Tidsdomän

Frekvensdomän

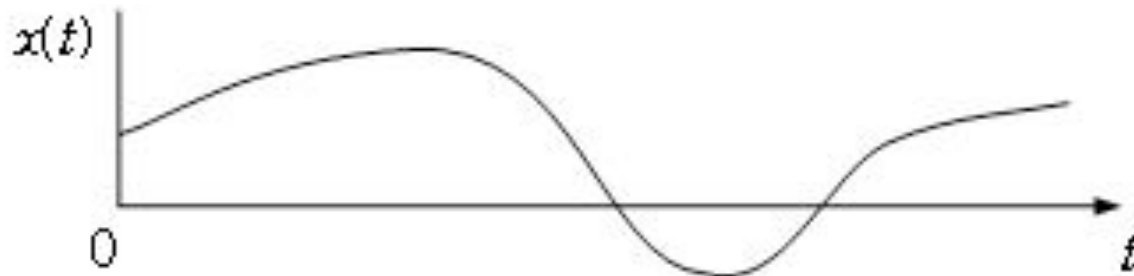
Ideel sampler

Impulståg

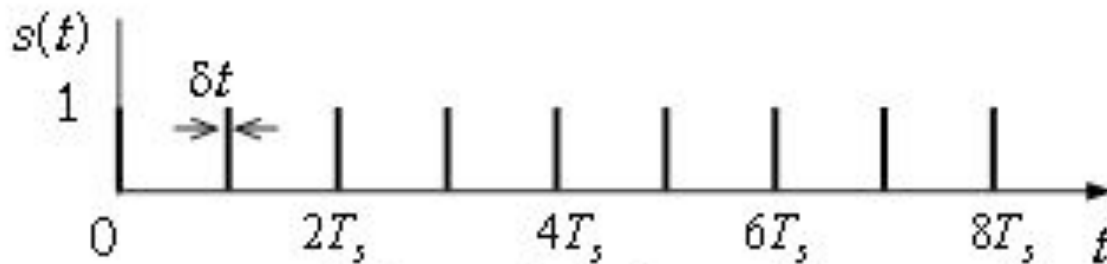

Ideal sampler

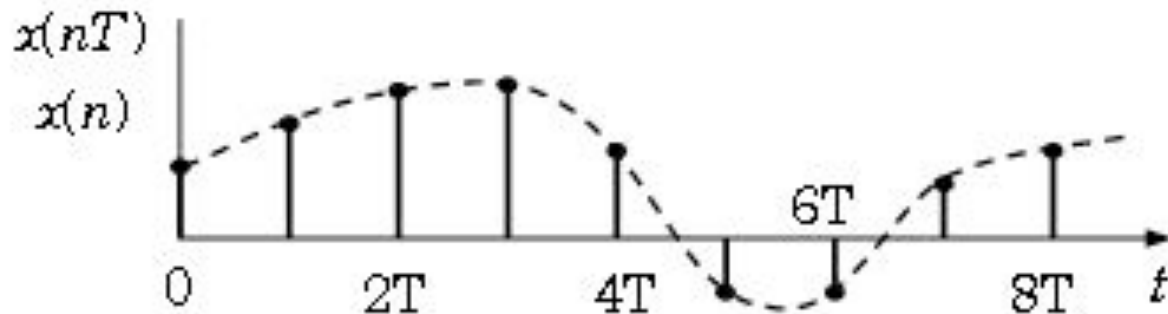
$$x[n] = x(t) \big|_{t=nT_s} = x(nT_s)$$

(a) Analog signal

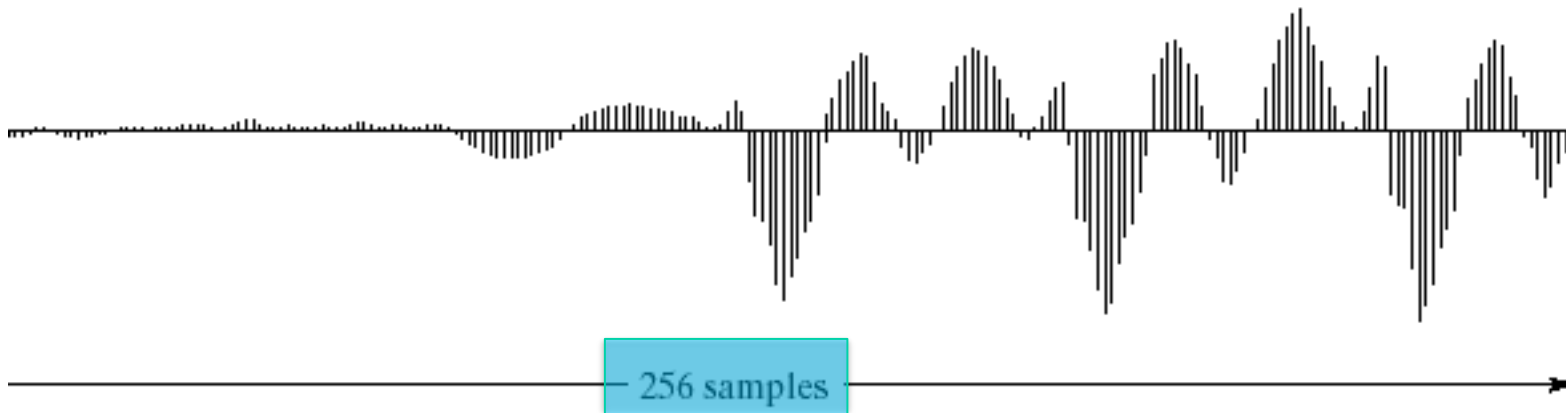
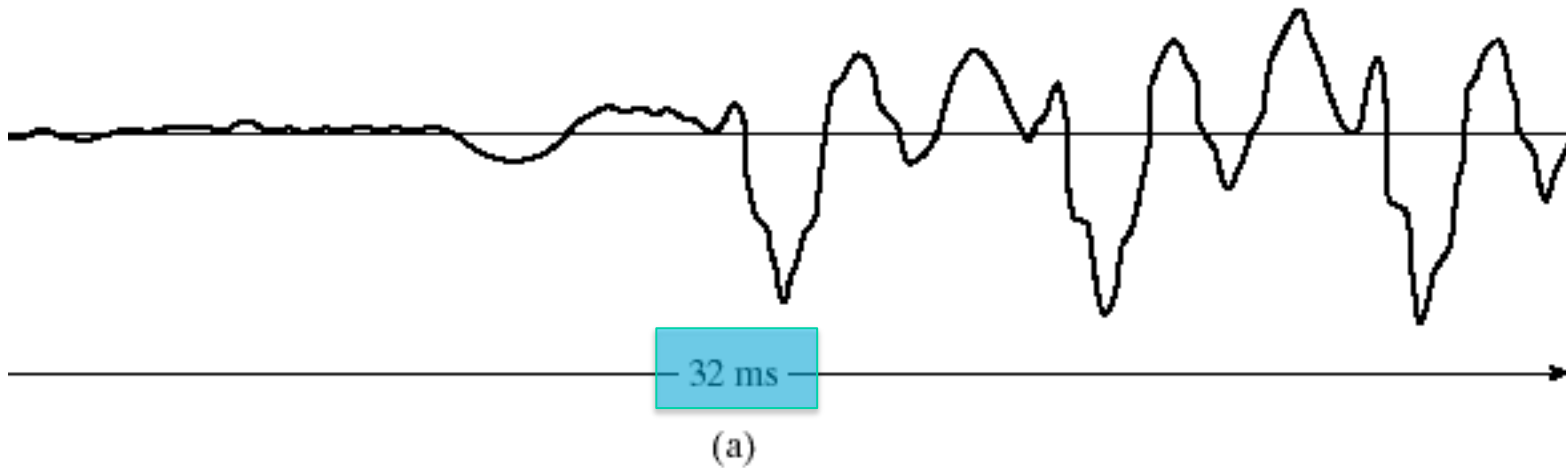

(b) Sampling function

Ideal sampler

$$x[n] = x(t) \big|_{t=nT_s} = x(nT_s)$$

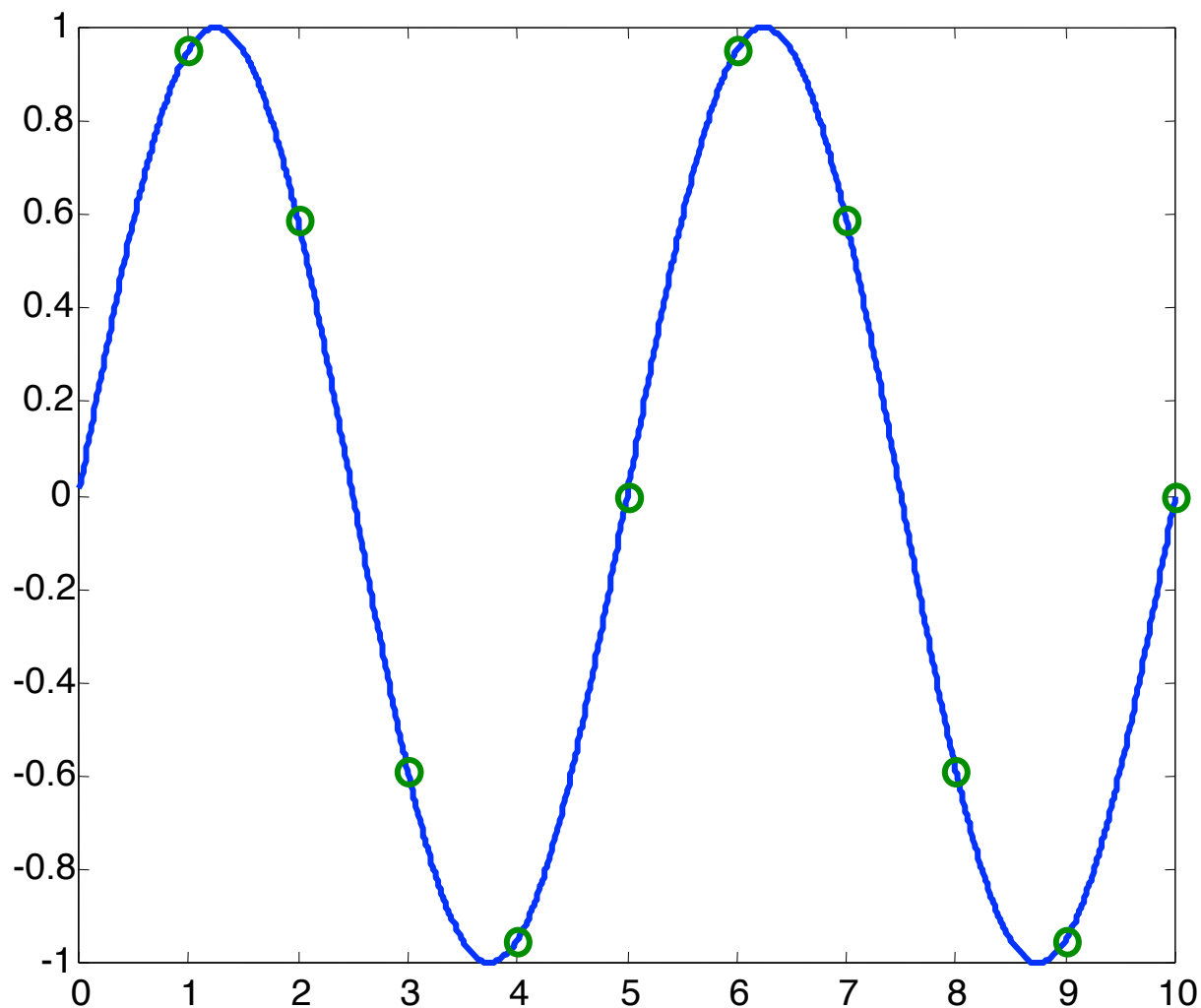
Exempel

Signalen $x(t) = e^{-600t} \sin(1000\pi t) u(t)$, samplas med frekvensen 10 kHz. Bestäm den uppkomna tidsdiskreta funktionens utseende.

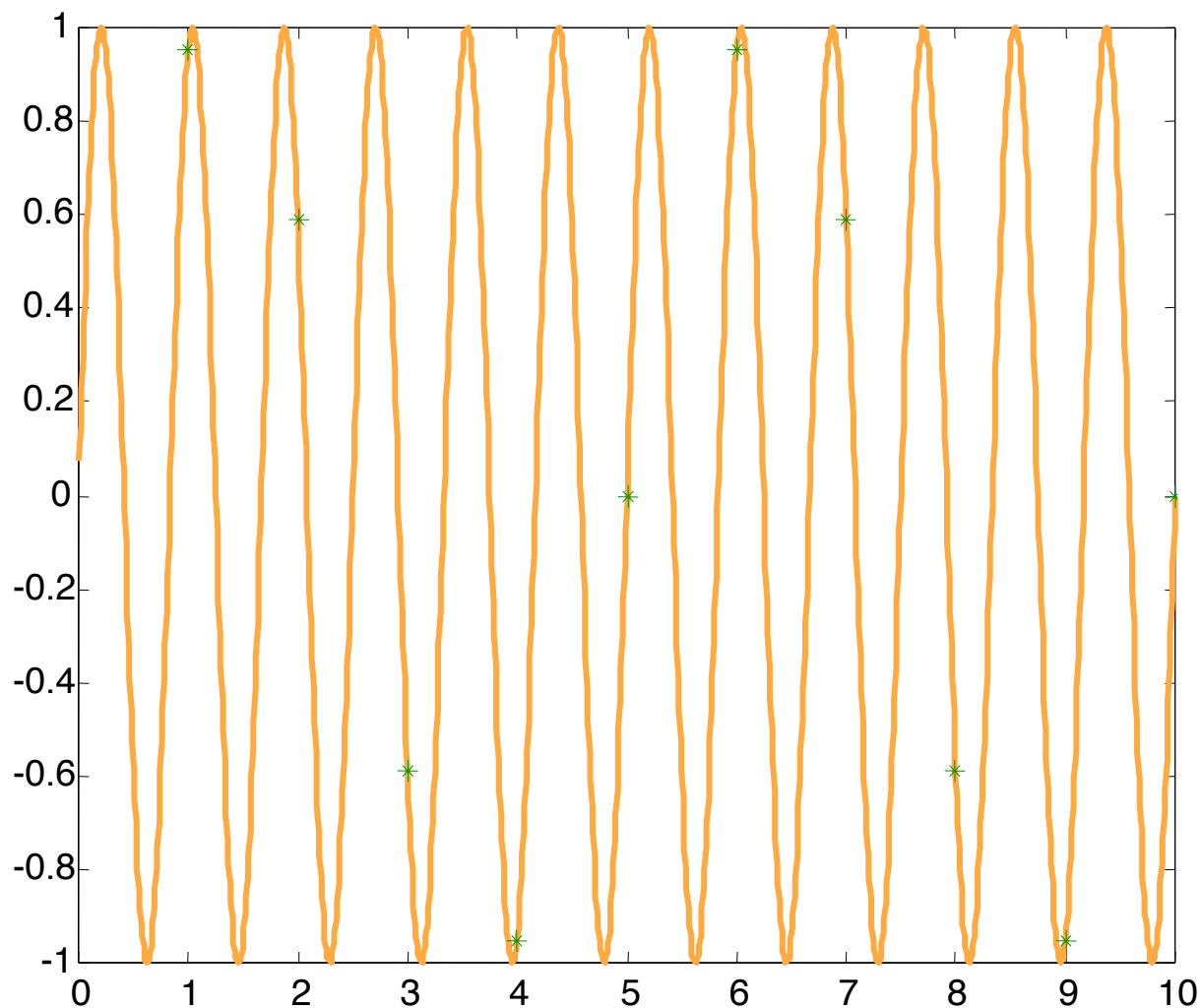
Rollen av samplingsfrekvens

$$f_s > 2f_{\text{signal}}$$

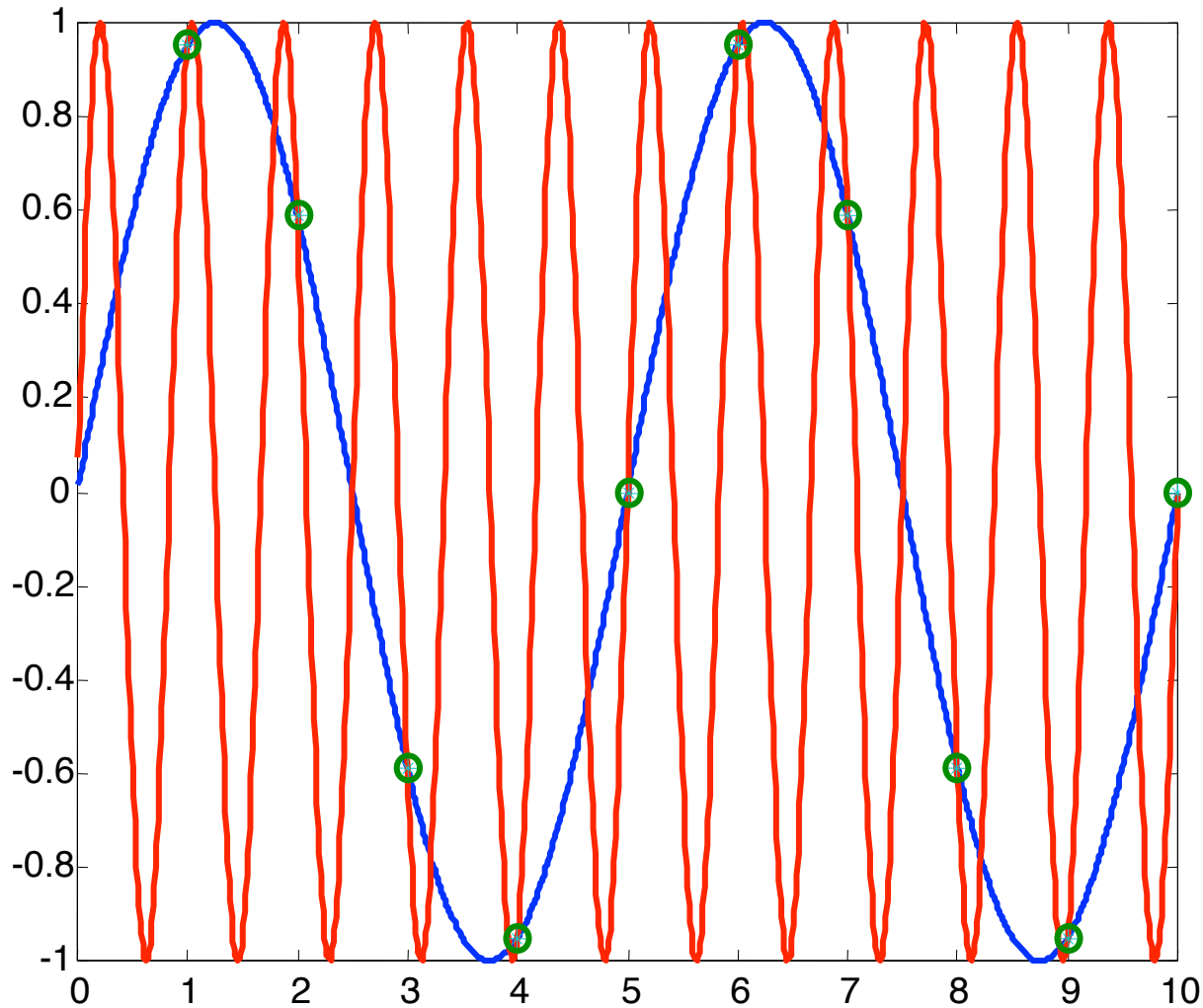
Rollen av samplingsfrekvens

$$f_s < 2f_{\text{signal}}$$

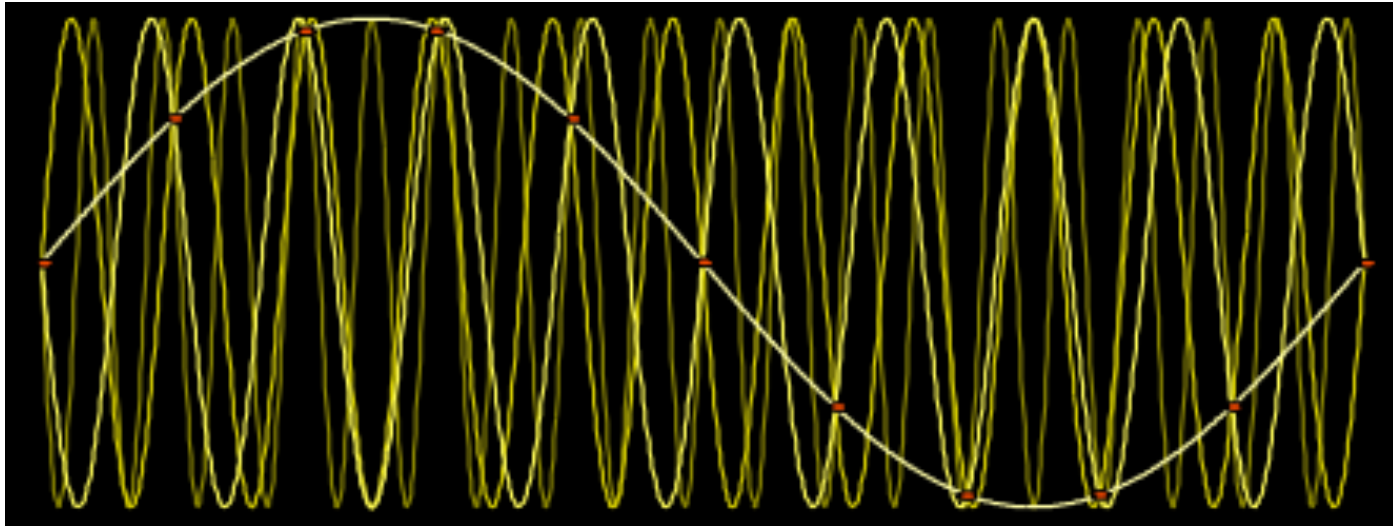

Rollen av samplingsfrekvens

Signalerna kan förväxlas -
vikning

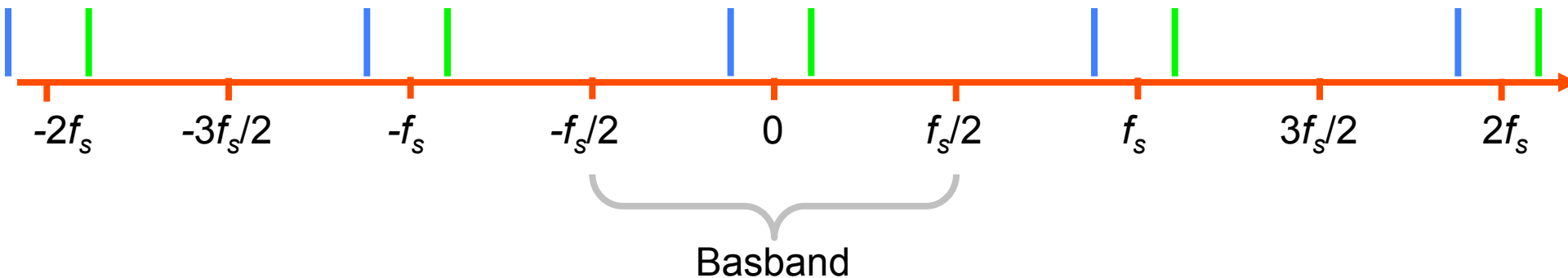

Aliasing

Det finns ett *oändligt antal* sinusvågor som ger *exakt samma* sampelpunkter

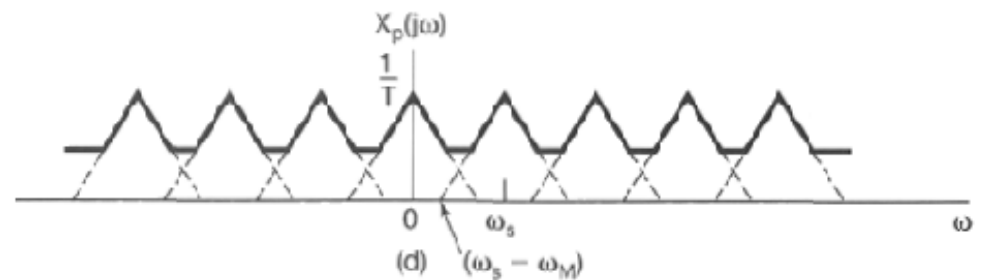
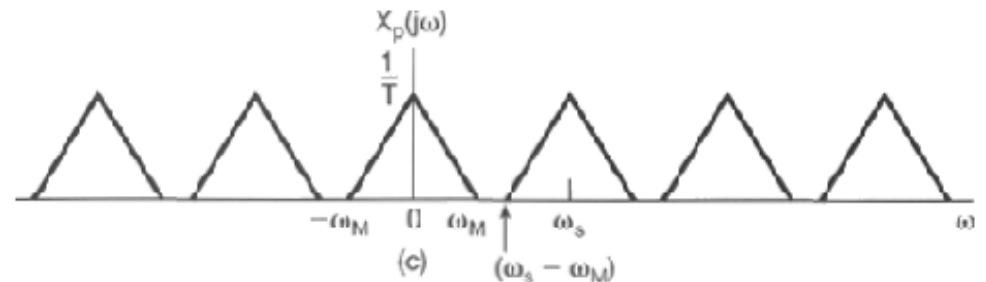
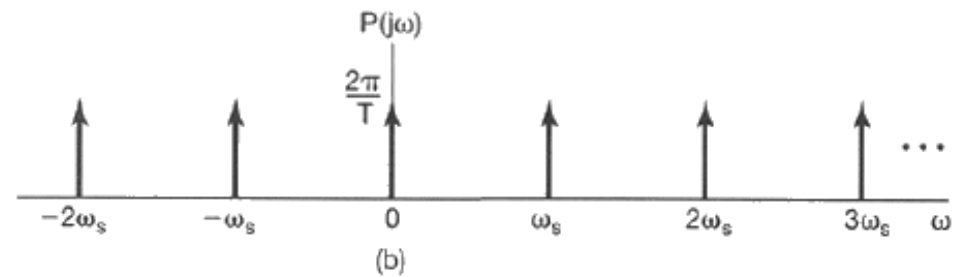
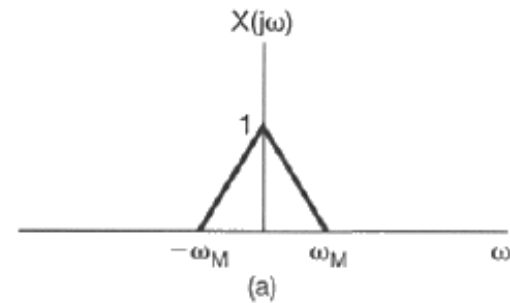
Spektrum av en samplad signal

Frekvensspektrum speglas i alla multiplar av nykvistfrekvensen $f_s/2$

Frekvensområdet $[-f_s/2, f_s/2]$ kallas basbandet

Spektrum av en samplad signal

Samplingsteoremet (Nyquist)

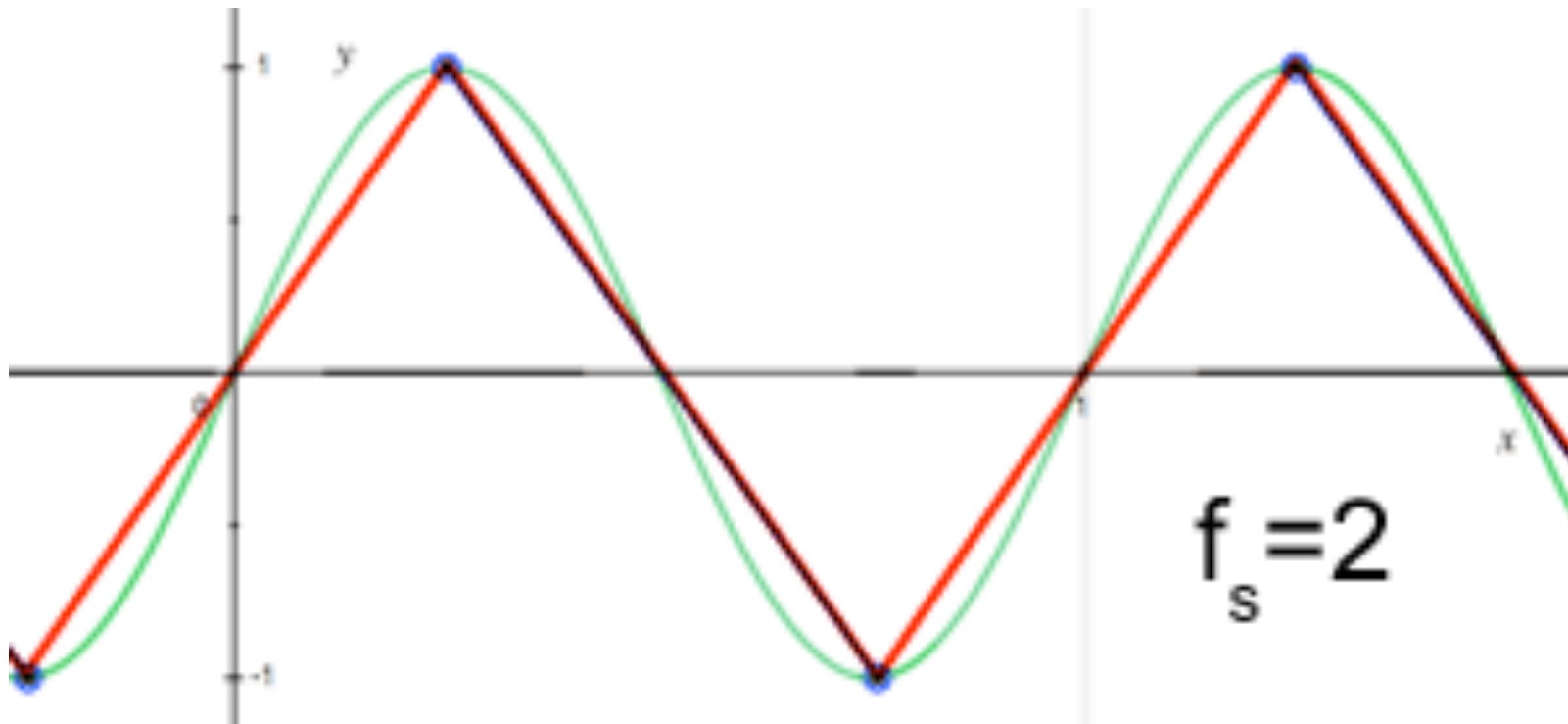
Om en bandbegränsad signal skall kunna återvinnas ur sina sampel måste samplingsfrekvensen men en faktor 2 överstiga den högsta frekvens som signalen innehåller

$$f_{sample} > 2 f_{MAXsignal}$$

Alternativt

En signal kan samplas korrekt om den inte innehåller frekvenser över halva samplingsfrekvensen (*Nyquistfrekvensen*)

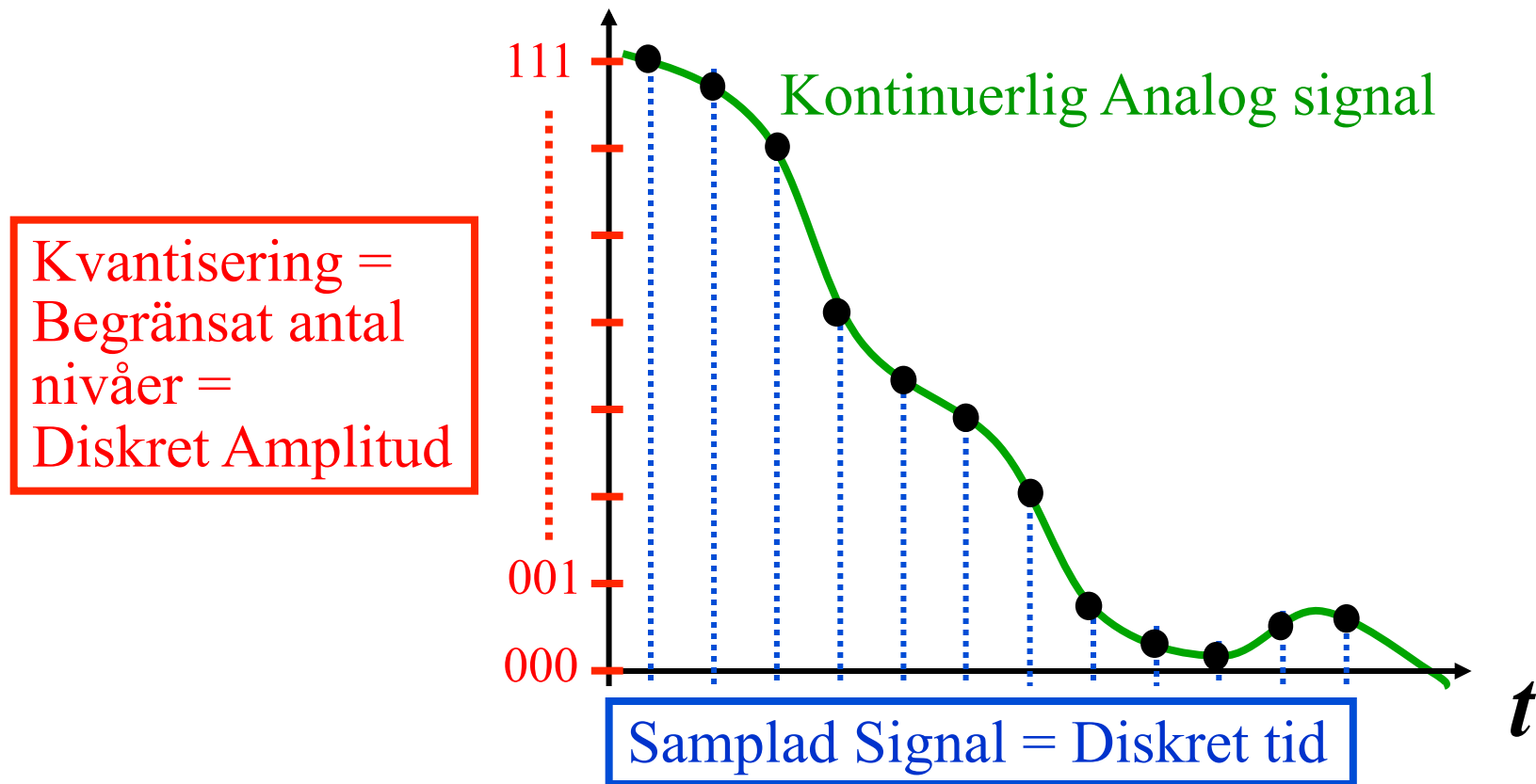
Sinusvåg samplad med Nyquistfrekvens

Digital signal

Digitala signaler

Digital Signal = Diskret tid och amplitud

Binära talstyper

MSB =
Most Significant Bit

LSB =
Least Significant Bit
Minsta förändringen

N bitar
↓
 2^N ord

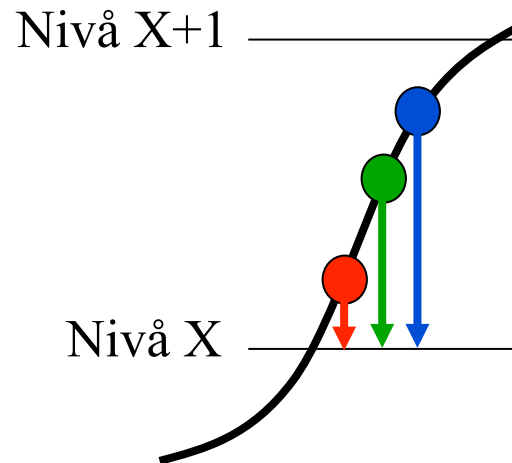
	2^2	2^1	2^0	
	0	0	0	(0)
	0	0	1	(1)
	0	1	0	(2)
	0	1	1	(3)
	1	0	0	(4)
	1	0	1	(5)
	1	1	0	(6)
	1	1	1	(7)

$V_{fs} =$
 $V_{full\ scale} =$
 $1\text{LSB} \cdot 2^N$
(Med denna definition
kan inte V_{fs} nås)

$$V_{outmax} = V_{LSB}(2^N - 1)$$

OBS!

$$2+2=5$$

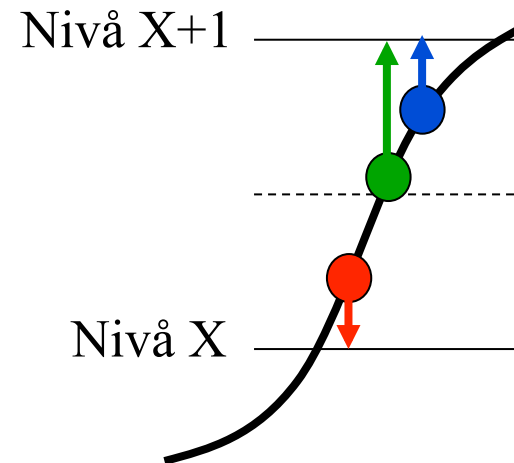

Trunkering

Alla värden mellan två nivåer approximeras åt samma håll

Maximalt fel = 1LSB

$$(2.4+2.4=4.8)$$

Avrundning

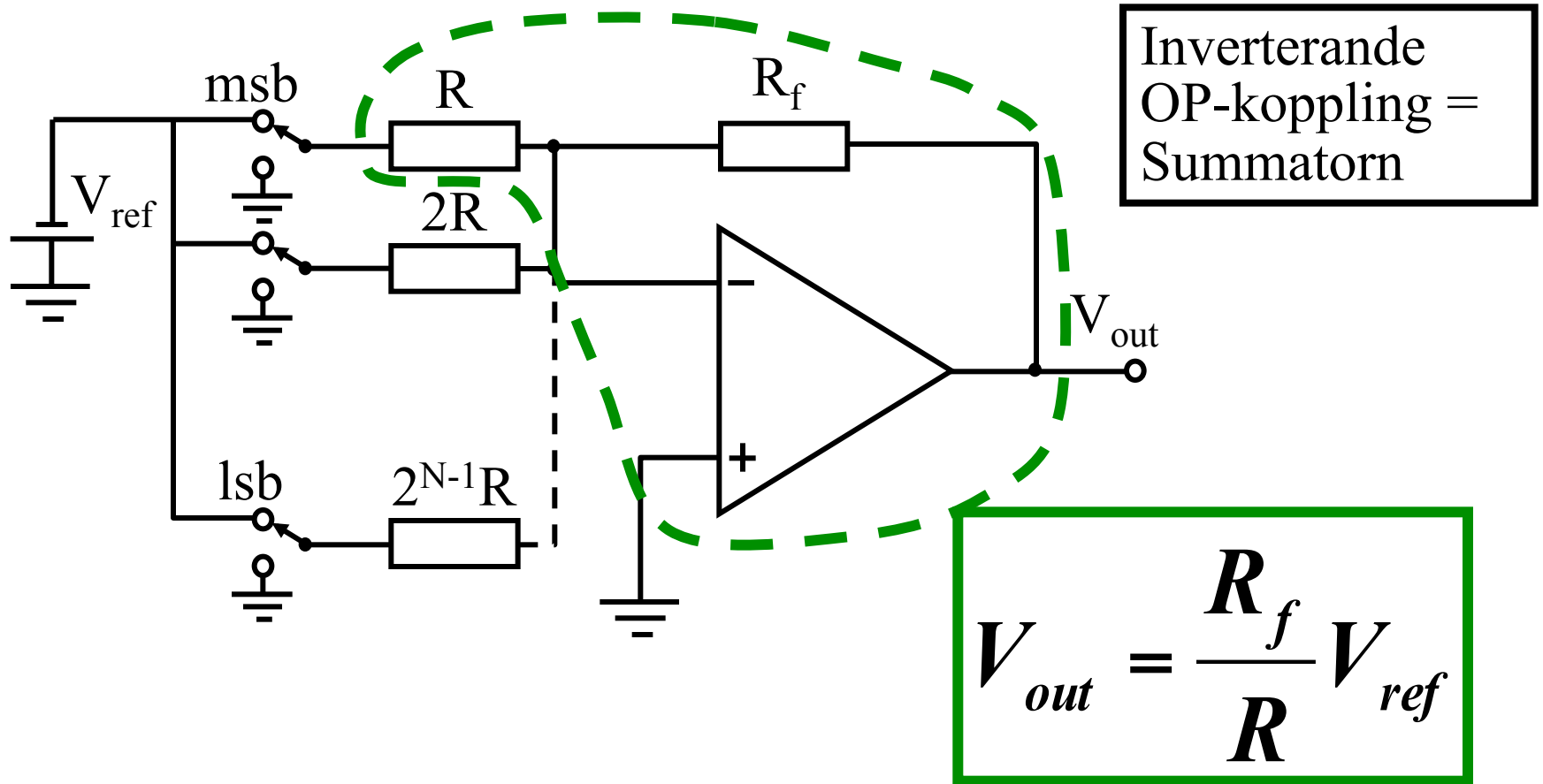
Värden approximeras antingen upp eller ner

Maximalt fel = 1/2 LSB

$$(2\pm0.5+2\pm0.5=4\pm1.0)$$

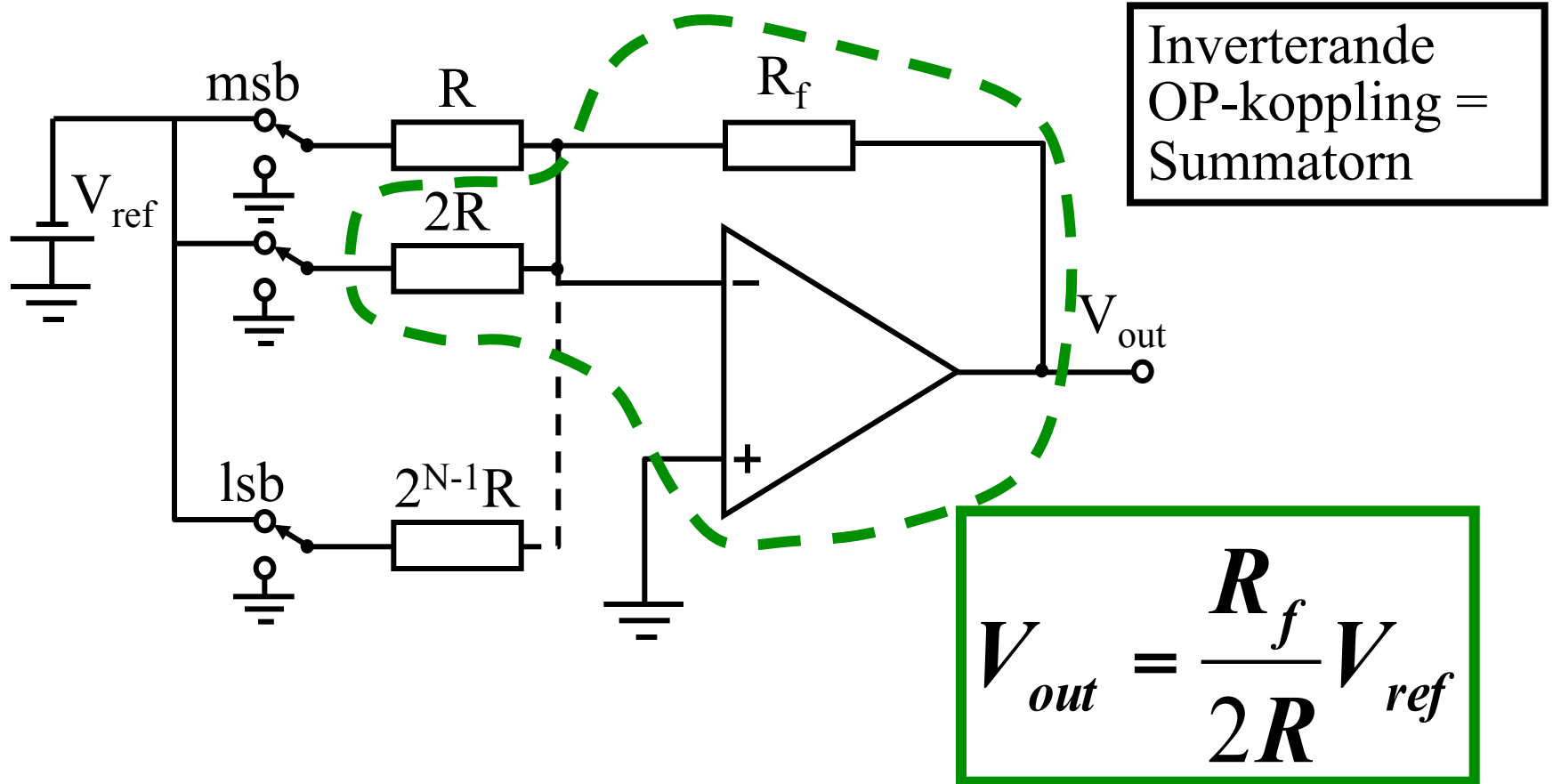
Tillbaka till analogt

D/A omvandlare

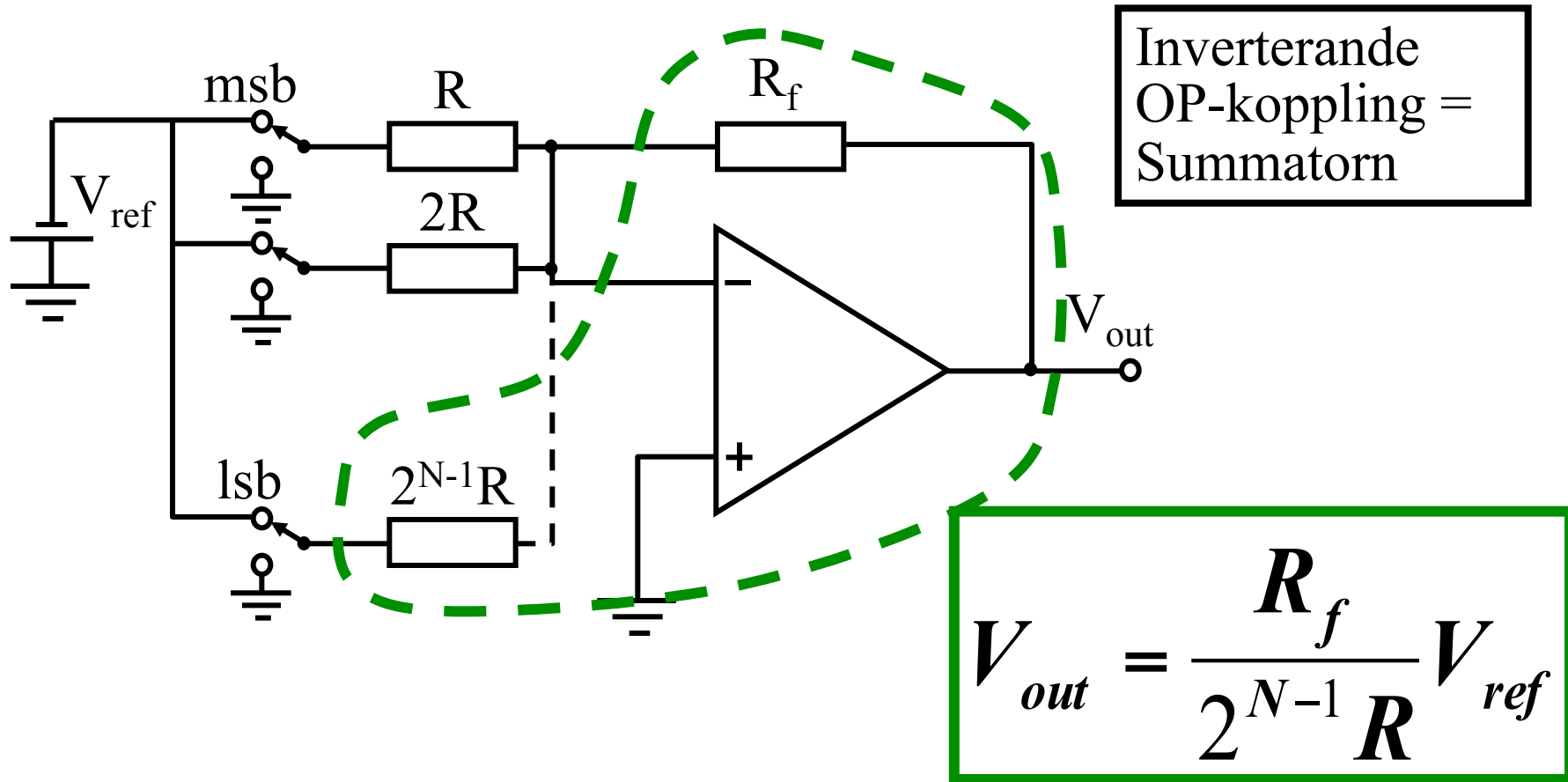
Tillbaka till analogt

D/A omvandlare

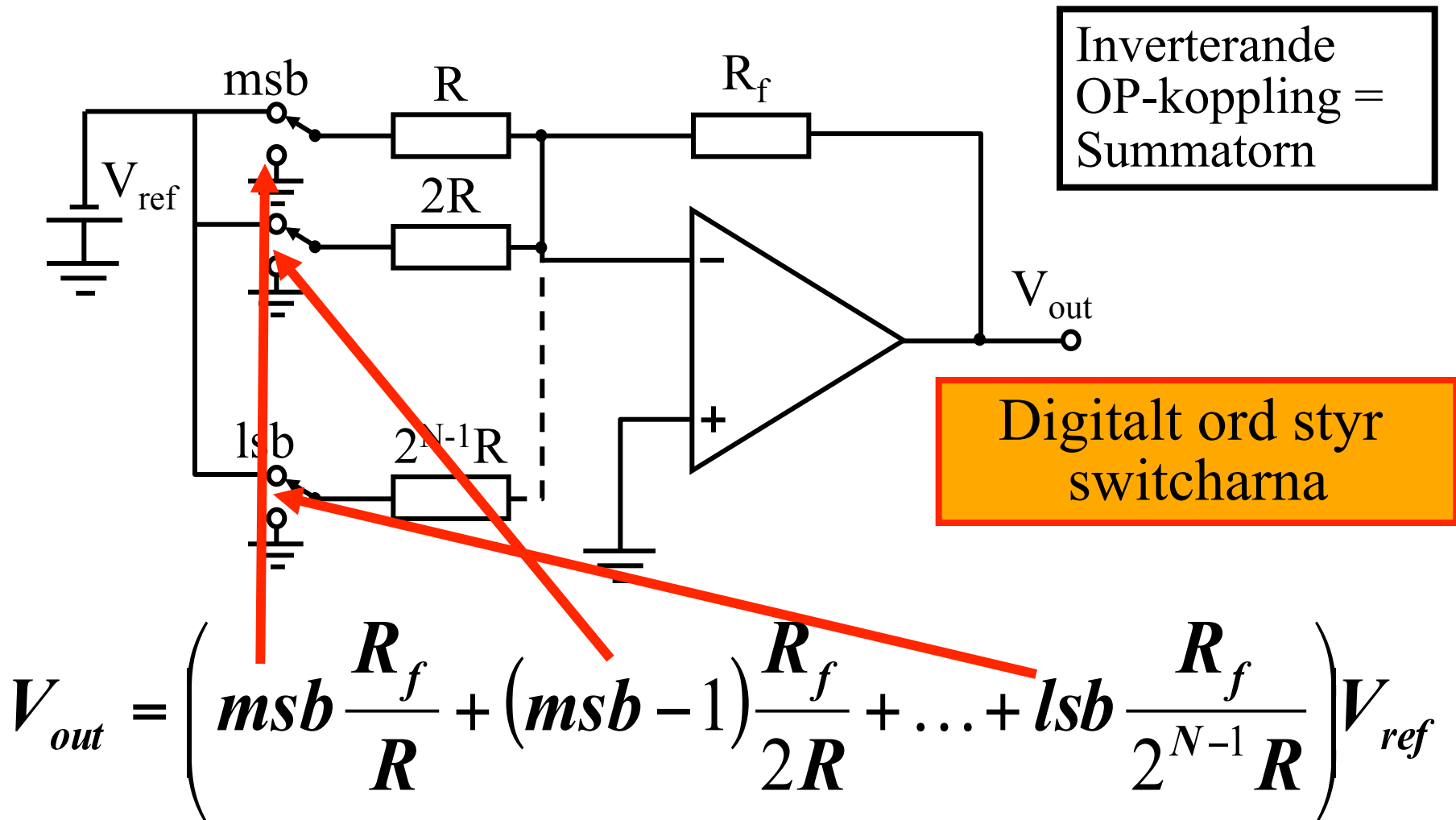
Tillbaka till analogt

D/A omvandlare

Tillbaka till analogt

D/A omvandlare

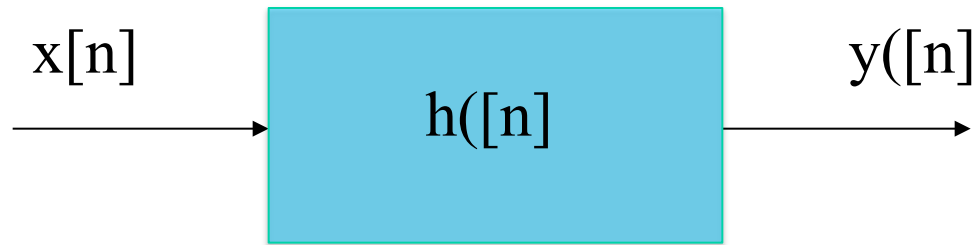

Tidsdiskreta system

Systemegenskaper

Linjäritet

Minne

Tidsinvarians

Inverterbarhet

Stabilitet

Kausalitet

Systemegenskaper

Linjäritet

1 Additivitet: $T\{x_1[n] + x_2[n]\} = T\{x_1[n]\} + T\{x_2[n]\}$

2 Skaling: $T\{ax[n]\} = aT\{x[n]\}$

$$y[n] = x[n - n_o]$$

I detalj:

$$\begin{aligned} T\{x_1[n] + x_2[n]\} &= x_1[n - n_o] + x_2[n - n_o] \\ T\{x_2[n]\} + T\{x_1[n]\} &= x_1[n - n_o] + x_2[n - n_o] \\ T\{ax[n]\} &= ax_1[n - n_o] \\ aT\{x[n]\} &= ax_1[n - n_o] \end{aligned}$$

Systemegenskaper

Tidsinvarians

tidsförskjutning över insignalen resulterar endast i samma tidsskift i utsignalen

$$y[n] = T\{x[n]\} \Rightarrow y[n - n_o] = T\{x[n - n_o]\}$$

Exempel

$$y[n] = (x[n])^2$$

Delay the input the output is

$$y_1[n] = (x[n - n_o])^2$$

Delay the output gives

$$y[n - n_o] = (x[n - n_o])^2$$

$$y[n] = x[Mn]$$

Delay the input the output is

$$y_1[n] = x[Mn - n_o]$$

Delay the output gives

$$y[n - n_o] = x[M(n - n_o)]$$

Systemegenskaper

Kausalitet

$y[n]$ bildas enbart av nuvarande och tidigare värden på x .

Exempel:

$$y[n] = x[n] + x[n-1]$$

Minne

$y[n]$ bildas enbart av nuvarande värden på x .

Ex. System utan minne $y[n] = k \cdot x[n]$

Ex. System med minne $y[n] = k_1 x[n] + k_2 x[n-1]$

Systemegenskaper

Stabilitet

Ett system sägs vara BIBO*-stabilt om och endast om alla begränsade insignaler resulterar i en begränsad utsignal

$$|x[n]| \leq B_x < \infty \Rightarrow |y[n]| \leq B_y < \infty$$

Exempel:

$$y[n] = (x[n])^2$$

if input is bounded by $|x[n]| \leq B_x < \infty$

output is bounded by $|y[n]| \leq B_x^2 < \infty$

$$y[n] = \log_{10}(|x[n]|)$$

even if input is bounded by $|x[n]| \leq B_x < \infty$

output not bounded for $x[n] = 0 \Rightarrow y[0] = \log_{10}(|x[n]|) = -\infty$

Exempel:

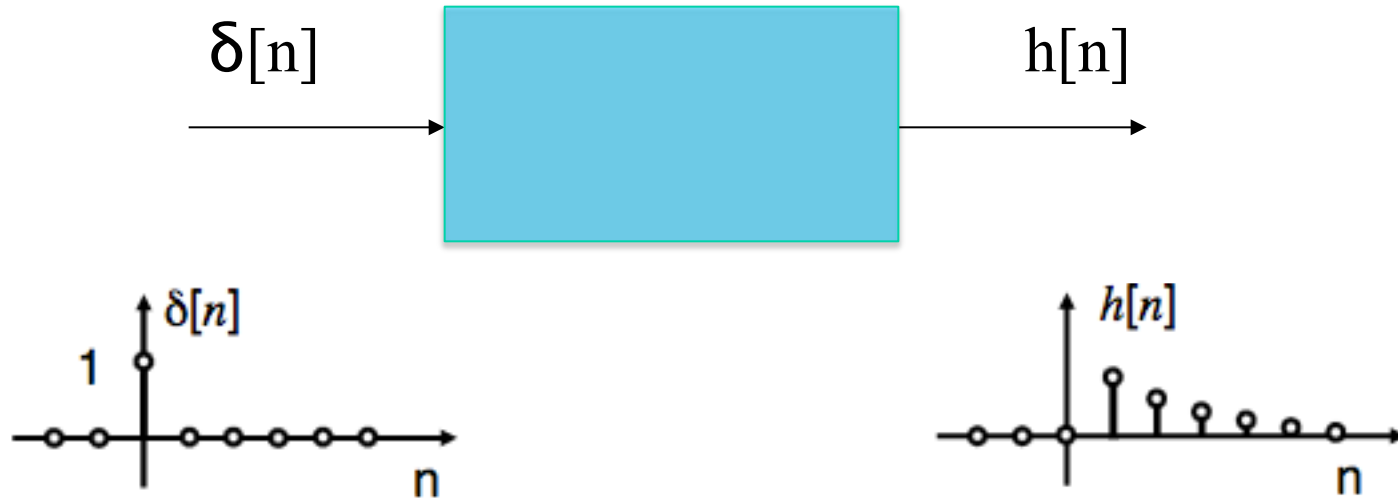

Bestäm om systemet $y[n] = 7x[n] + 6$ är

- Invertibel
- Tidsinvariant
- Kausalt
- Linjär
- BIBO stabilt
- har Minne

Impulssvar $h[n]$

Ett LTI-systems impulssvar $h(n)$ är filtrets utsignal då insignalen är en *impuls* $\delta(n)$

Faltning

$$y[n] = \sum_{k=-\infty}^{\infty} h[k]x[n-k]$$

Faltning

Faltning är en matematisk operation som kombinerar två sekvenser med varandra

$$y[n] = \sum_{k=-\infty}^{\infty} h[k]x[n-k]$$

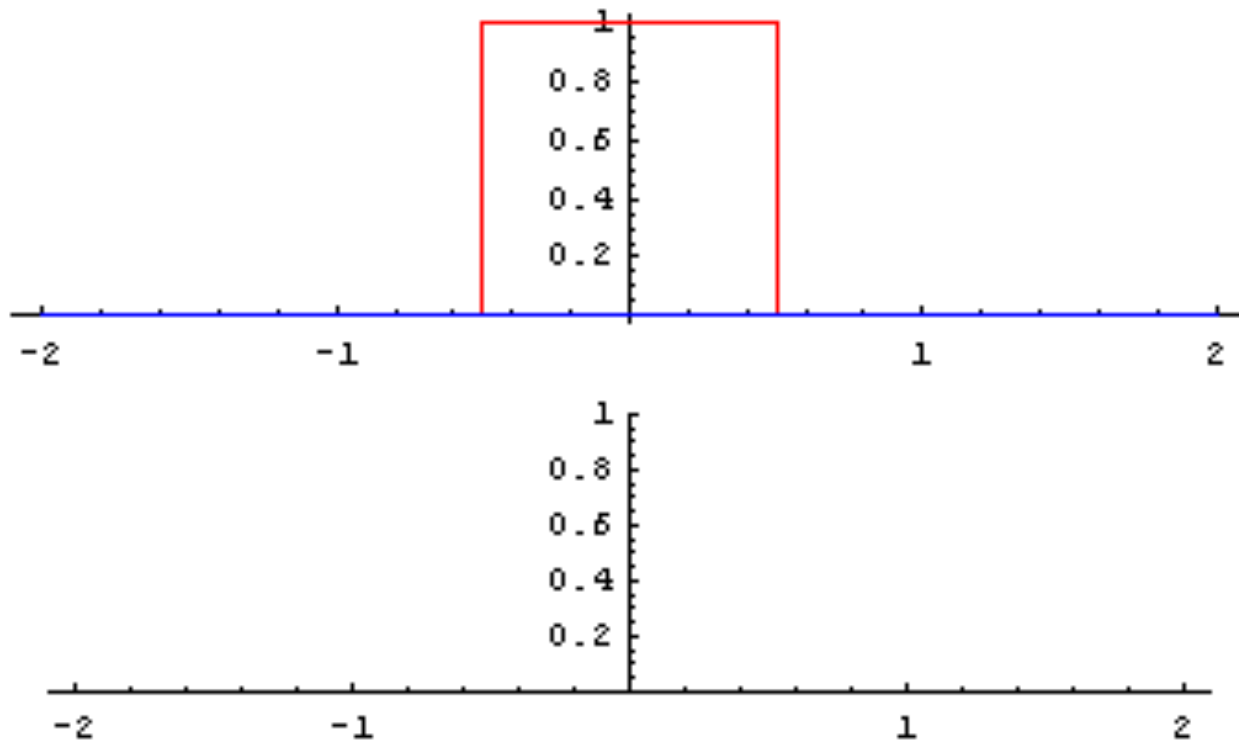
Ekvationen kan tolkas som att man

1. Vänder bak-och-fram på $x(k)$ och förskjuter n steg
2. Multiplicerar med $h(k)$
3. Summerar produkten över alla k

Faltning

Kontinuerlig eksempel

Exempel: faltning

Bestäm utsignalen $y[n]$ av systemet med impulssvaret $h[n]$ då insignalen är $x[n]$.